

Provtagningsanvisning D-dimer (FEU), P- Instruktion - Hälso- och sjukvård Region Gävleborg

Titel: Provtagningsanvisning D-dimer (FEU), P-	Dokumentkategori: Instruktion	Omfattning: Hälso- och sjukvård Region Gävleborg
Dokumentägare: Vårdenhetschef KKTm Norra Hälsingland	Dokumentansvarig: Kvalitetssamordnare Klinisk kemi	Beslutsinstans: Vårdenhetschef KKTm Norra Hälsingland
Diarienummer: Ej tillämpligt		Datum för översyn: Se giltigt t.o.m.

P - D-dimer (FEU)

Remiss	Beställning via Cosmic eller LabPortalen. Sökväg Cosmic: Kemi → Koagulation. Alt. hittas via sökfunktionen. Reservrutin: Pappersremiss (Remiss 1 Bassortiment, Laboratoriemedicin Region Gävleborg)																				
Provtagning	Na-citrat, ljusblå propp 5 mL rör som drar 2,7 mL 5 mL rör som drar 1,8 mL  Fyll röret till markeringen, vänd röret 5–10 ggr omedelbart efter provtagning. Kan inte tas kapillärt.																				
Förvaring/transport	Ocentrifugerat prov ska vara lab tillhanda senast 4 timmar efter provtagning och ska förvaras och transporteras i rumstemperatur. Prov som inte når lab inom 4 timmar centrifugeras och plasma avskiljes. Centrifugera vid 2000 g i 10 min. Pipettera av plasma till sekundärrör av plast. Separerat prov hållbart 8 timmar i rumstemperatur alt. 1 månad fryst i -20°C.																				
Analyserande laboratorium	Enheten för Klinisk kemi och transfusionsmedicin i Gävle, Hudiksvall och Bollnäs																				
Referensintervall	<table><tr><td>< 51 år</td><td>< 0,50</td><td>mg/L (FEU)</td></tr><tr><td>51 år</td><td>< 0,51</td><td>mg/L (FEU)</td></tr><tr><td>52 år</td><td>< 0,52</td><td>mg/L (FEU)</td></tr><tr><td>osv.</td><td></td><td></td></tr><tr><td>90 år</td><td>< 0,90</td><td>mg/L (FEU)</td></tr><tr><td>> 90 år</td><td>< 0,90</td><td>mg/L (FEU)</td></tr></table> Åldersanpassade referensintervall/beslutgräns över 50 års ålder: < 0,01 x patientens ålder.			< 51 år	< 0,50	mg/L (FEU)	51 år	< 0,51	mg/L (FEU)	52 år	< 0,52	mg/L (FEU)	osv.			90 år	< 0,90	mg/L (FEU)	> 90 år	< 0,90	mg/L (FEU)
< 51 år	< 0,50	mg/L (FEU)																			
51 år	< 0,51	mg/L (FEU)																			
52 år	< 0,52	mg/L (FEU)																			
osv.																					
90 år	< 0,90	mg/L (FEU)																			
> 90 år	< 0,90	mg/L (FEU)																			
Svarstid	Dagligen																				
Ackrediterad	Ja																				
Efterbeställning	Kan i undantagsfall efterbeställas inom 4 timmar																				
Patientinformation	Ej tillämpligt																				

Biobanksprov	Nej
Kommentarer/övrig upplysning	Ej tillämpligt
Medicinsk bakgrund/indikation	<u>Indikationer</u> Analysen används tillsammans med klinisk sannolikhetsbedömning för att utesluta venös tromboembolism. Trombin omvandlar fibrinogen till lösligt fibrin genom klyvning av fibrinogenpeptiderna A och B. Fibrinogenmonomererna polymeriseras spontant. Aktiv faktor XIII förenar D-domäner och bildar en fast fibrinklot. Under fibrinolysen bryter plasmin ner fibrinet till en mängd olika fibrinnedbrytnings-produkter. Den minsta är den så kallade D-dimeren bestående av två D-domäner (tvärbundet fibrin). D-dimer är en markör för hyperkoagulation och fibrinolys som återspeglar ökad fibrinolytisk nedbrytning av ökade mängder intravaskulärt fibrin. Koncentrationen D-dimer i kombination med en strukturerad klinisk gradering av sannolikheten för VTE (venous tromboembolism) kan ha diagnostiskt värde om den kliniska misstanken om VTE är svag. Ett negativt D-dimer resultat talar då starkt emot förekomst av VTE och ger stöd för att avstå fortsatt utredning. Testets känslighet är lägre vid distala ventromboser. Koncentrationen av D-dimer stiger med åldern och därför används åldersberoende beslutgräns. D-dimer stiger ofta successivt under graviditet, men ett negativt fynd kan även hos gravida vara av kliniskt värde. Koncentration av D-dimer är ofta förhöjt hos inlagda patienter med svåra sjukdomar, postoperativ och posttraumatisk patienter, vid DIC och vid inflammation och vid malignitet.

Kommunikation och implementering

Dokumentet finns publicerat på samlad sida för provtagningsanvisningar på Samverkanswebben ([Provtagningsanvisningar - Region Gävleborg](#)).

Medverkande och granskare

Dokumentet är framtaget i samarbete med och granskat av metodansvarig och medicinskt ansvarig för metoden.

Senaste revisionen av dokumentet har granskats av metodansvarig och medicinskt ansvarig.

Senaste revideringar

Datum	Revisionsnr	Ändring
2025-08-07	1	Nytt dokument anpassat utifrån uppdaterad dokumentstyrning, ersätter dok 09-64821. Lagt till info om att provet inte kan tas kapillärt. Förtydligat under förvaring/transport, dock ingen skillnad i hantering.
2025-09-16	2	Ny dokumentägare. Korrigerat tidigare felaktigt angiven omfattning i tabell s.1.
2025-12-05	3	Lagt till om förvaring i rumstemperatur.